איזהו מקומן פרק חמישי זבחים

גמ' ועשיתם שעיר עזים וגו'. גבי שתי הלחם וכבשי עצרת כתיב וסיפיה דקרא ושני כבשים וגו': **ועל זבחי שלמיכם וגו'.** על כרחך בשלמי צבור כתיב שאין קרבן יחיד טעון כלי שיר שאין אומרים שיר על קרבן יחיד כדאמר בערכין (דף יב:): **קדשי קדשים.** נפסלים [ב] בטבול יום וביולא (וכליה): **היקשא קמא.** דאיתקש לחטאת: ה"ג **מה חטאת** [ג] **כו': כיון דכתיב ולקח הכהן מדם הדורש.** סיפיה דקרא קדש הוא לכהן ש"מ השאר לבעלים: [ד] **קדש איקרא.** זרוע בשלה ומדלא כתיב קדשי [ה] קדשים ש"מ לא איתקוש לחטאת לכהי דתיהוי [ו] **עלי'** מומרא דקדש קדשים דכהניא מעטיה מדכתיב קדש ולא כתיב קדשים וגבי שלמי צבור אע"ג דכתיב בהו נמי קדש יהיו לה' לכהן (ויקרא כג) ולא כתיב קדשי קדשים כיון דכתיב לה' לאו למעוטיה הוא [ז] מהיקשא דאיכא למימר כמאן דכתיב קדשי קדשים דמי: **אלא למאי הלכתא איתקש.** איל נזיר לחטאת: **שאם גילח על אחת משלשתן יצא** [ח]. וחטאת הוא דילפא משלמים מה איל נזיר אם הכיאו יחידי בלא חטאת ועולה יצא דכתיב (במדבר ו) ואחר ישתה הנזיר יין ואמר מר בסיפרי [ט] אחר מעשה יחידי והיינו שלמים שעיקר תגלחתו של נזיר תגיה בשלמיו שהרי הוקקו לו [י] לשלח שערו תחת הדוד דכתיב (שם) על האש אשר תחת זבח השלמים ותניא בסיפרי [יא] ונגלח הנזיר פתח אהל מועד והיינו שלמים דיקרא [יב] אי אינו אלא כשאמר בו ושחט פתח אהל מועד והיינו שלמים דיקרא [יג] אי אינו אלא כשאמר בו ושחט פתח אהל מועד ממש אם אמרת כן [יד] דרך בזיון כו': **מתני' קדשים קלים.** אין (לך) מועלין בהן: **בכל מקום.** אין טעונין כפון: **ונאכלין בכל העיר.** בגמ' מפרש: **לכל אדם.** לזרים: **ליום ולילה.** בתורה כתיב ביום קרבנו יאכל לא יניח ממנו עד בוקר ותניא [טו] תורת שלמי נדרים שלמי נזיר: **המורם מבן.** מן התודה מזה ושוק [ז] כשאר שלמים דהא איתקש לשלמים כדאמרן (לעיל ג.) זבח השלמים אם על תודה (ויקרא ז) ואמרינא חלות מד' מינין שבה כדכתיב אחד מכל קרבן וגו' לנהן הזורק וגו' (שם) ומורם מאיל נזיר זרוע בשלה וחזה ושוק נמי ביה כתיב וחלת מצה אחת ורקיק מצה אחד כיולא בהן ואכלין בכל העיר ליום ולילה: **אלא.** שאינו לנעלים אלא לכהנים: **ולנשיפה.** כדכתיב (ויקרא י) ואת חזה התנופה וגו' אתה וכניך ובנותיך: **גמ'** תמלוה במקום טהור. כדכתיב ויהי ביום השמיני כתיב: **וכי הראשונים בטומאה אכלום.** קרבנות הראשונים שנאמרו תחילה בענין כגון שעירים ומנחה: **עבור מכלל שהוא עמא.** מדלא כתיב קדש [כא] ש"מ טהור במקלת קאמר ולא מן הכל הא כילד במחנה הטהור מטומאת מצורע שאין מצורע נכנס לו וטמא מטומאת זב שהזיז נכנסין שם ואחזה זה זה מחנה ישראל במדבר כל דגל במון לאפיסא דגלו ובית [כב] עולמים תוך ירושלים לאמרינן בספסים (דף סו.) מצורע משמלה מון גג' מחנות אם הכיאו ויקח עמו [שמות יג] עמו במחילתו [מזיר מה.]: **אוסה.** בתנחה כתיב בהחוא ענינא: **ואין אחרה.** ואין לחמי תודה במקום קדוש: **אפקה.** מחמצה שכיבה שקרבה בתודה לחמה לויה. הדר כתיב במקום טהור להקל ולומר טהרה כל דהו [כג] דלא איצטריך פשיטא דבטומאה ממש לא אכלי לה: **אפקה לגמרי.** ואפי' תוך לחומה [כד] בשמעת (בשעריך) תוך לירושלים: **ושוד לא פוכל לאכול בשעריך כיב.** והיכי אמרינן [כו] אפקיה לגמרי: **מתני' בכל מקום.** אף בדרום ובגמרא לעיל בחזה ושוק דשלמי יום שמיני: **לשני ימים וליום אחד.** דהכי כתיב בהו ובגמרא מייתי לה: **גמ'** ושחטו כו'. כל [כה] שלא פרשיות בשלמים תלה בכן בקר וחלה [כו] בכן בשב וחלה בעז בקמייתא כתיב ושחטו פתח אהל מועד ובתרתי כתיב לפני אהל מועד: **לכשיר כל הרוחות.** שבעזרה דלפני משמע כל שלפני היכיל ובגלדין לקמיה ליף [כז] ומפרש לה: **קל וחומר לנסון.** לירק מזבח לפוני הקבוע לעולה ולקדשי קדשים. ומשום פלוגתא דקליג רבי אליעזר עלה ואמר לפון אליעזר קרא בהדיא לרבוי לשחיטת קדשים קלים איצטריך לה"ק למימר הא קל וחומר לפון: **לא כא אחד מן הכהונים הללו אלא להכשיר לפון.** לקמיה [כז] מפרש מאי פלוגתייהו: **שיכול והלא דין הוא.** שלא יהא לפון בכלל לפני אהל מועד להכשירו לשחיטת שלמים: **לא הוכשר מקומן.** שלשה הרוחות הכשירות להם לא הוכשרו לשחיטת קדשים [כח]:

זבחי שלמי צבור מנא לן. לעיל (דף ב. ד"ה לא) פירשנו אמאי לא אתי בכנין אב: **מה חטאת בצפון בו'.** ולענין מתנות ליכא לאקשויי [כט] למטאת כדדרשינן לעיל פרק קמא (דף י:) אותה דמה למעלה ואין אחרת דמה למעלה: **מה** עולה בצפון. ומ"מ עיכובא מנא לן דבעולה לא ידעינן עיכובא אלא מק"ו למטאת כדקאמר רב אחא בר אהבה לעיל (דף מח:) שלא יהא עפל תמור מן העיקר ודבר הלמד בקל וחומר אינו חוזר ומלמד בהיקש (לעיל ג:) אם לא נאמר דס"ל כרב פפא: **אלא** היקשא קבא למא אתא. לא מצי למימר לענין חרבע מתנות על חרבע קרנות כדפרי' וכי תימא [ל] לענין פיסוק מתנות דנומן וחזר ונומן כדקאמר רבי שמעאל בעולה לעיל (דף נג:) כיון [לא] דאיתקש נמי בעולה אין לנו לשנות מעולה: **מה חטאת אינה נאכלת אלא לזכרי כהונה** [לב] אף זבחי שלמי צבור לזכרי [לג] כהונה אמר ליה אביי אי הכי גבי איל נזיר דכתיב [לד] והקריב את קרבנו לה' כבש בן שנתו תמים אחד לעולה וכבשה אחת בת שנתה [תמימה] לחטאת ואיל אחד [תמים] לשלמים הכי נמי נימא דהקיש הכתוב לחטאת מה חטאת אינה נאכלת אלא לזכרי כהונה אף איל נזיר נמי אינו נאכל אלא לזכרי כהונה הכי השתא התם כיון דכתיב [לה] ולקח הכהן את הזרוע בשלה מן האיל [לו] מכלל דכולה בעלים אכלי ליה [לז] זרוע בשלה מיהא לא ליתאכיל אלא לזכרי כהונה קשיא ואיבעית אימא קדשי [לח] אקרי קדשים לא איקרו ואלא למאי הלכתא איתקש אמר רבא [לט] [מ] שאם גלח על אחד משלשתן יצא: **מתני'** התודה ואיל נזיר קדשים קלים שחיטתן בכל מקום בעזרה ודמן טעון שתי מתנות שהן ארבע ונאכלין בכל העיר לכל אדם בכל מאכל ליום ולילה עד חצות המורם מהם כיוצא בהן אלא שהמורם נאכל לכהנים לנשיהם ולבניהם ולעבדיהם: **גמ'** ת"ר את החזה התנופה ואת שוק התרומה תאכלו במקום טהור אמר רבי נחמיה וכי ראשונים בטומאה אכלום אלא טהור מכלל שהוא טמא טהור מטומאת מצורע וטמא מטומאת זב ואיזה זה זה מחנה ישראל ואימא טהור מטומאת זב וטמא מטומאת מת ואיזה זה זה מחנה לויה אמר אביי אמר קרא ואכלתם אותה במקום קדוש אותה במקום קדוש ולא אחרת במקום קדוש אפקה למחנה לויה הדר כתיב במקום טהור אפקה למחנה ישראל רבא אמר אותה במקום קדוש ולא אחרת במקום קדוש אפקה לגמרי הדר כתב רחמנא תאכלו במקום טהור עיילא למחנה ישראל ואימא עיילא למחנה לויה לחדא מעיילינן לתרתי לא מעיילינן אי הכי אפוקי נמי לחדא מפקינן מתרתי [מא] לא מפקינן ועוד לא תוכל לאכול בשעריך כתיב אלא מחוורתא כדאביי: **מתני'** ישלמים קדשים קלים שחיטתן בכל מקום בעזרה ודמן טעון שתי מתנות שהן ארבע ונאכלין בכל העיר לכל אדם בכל מאכל לשני ימים ולילה אחד המורם מהם כיוצא בהם אלא שהמורם נאכל לכהנים לנשיהם ולבניהם ולעבדיהם: **גמ'** ת"ר ישחטו פתח אהל מועד ישחטו אותו לפני אהל מועד ישחטו אותו לפני אהל מועד להשכיר את כל הרוחות בקדשים קלים ק"ו לצפון ומה קדשי קדשים שלא הוכשרו בכל הרוחות הוכשרו בצפון קדשים קלים שהוכשרו בכל הרוחות אינו דין שהוכשרו בצפון רבי אליעזר אומר לא נאמר הכתוב אלא להכשיר צפון שיכול והלא דין הוא ומה קדשים קלים שהוכשרו בכל הרוחות לא הוכשר מקומן אצל קדשי קדשים קדשים שלא הוכשרו אלא בצפון אינו דין שלא הוכשר מקומן אצל קדשים קלים ת"ל [מב] אהל מועד

מסורת הש"ס

א) [לעיל מנו: וש"נ].
ב) [ערכין יח: ע"ש כתר].
ג) [מדרכת: מה.וש"נ].ד) ת"ר כ שמיני פ"א ה"ט. ה) יומא כא. מג תגיגה כז יבמות עג. לעיל יז לקמן סט מנחות כט. צו.
ו) מנחות נ., ז) ת"ר ויקרא נרבה פ"ז ה"א. ח) ובבזיר כו..
ט) לה ובבזיר מה.. י) לעיל לו..
כ) [וש"י תני לקמן נ]: ד"ה מה מנחה):

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה קדש וכו' דמיהוי לה תומרא: (ב) ד"ה אפקה לגמרי וכו' כתמצא הס"ד ותמ"ל מ"ה ועוד לא תוכל לאכול בשעריך כתיב ובשעריך דרך לירושלים וכיו' אמרי':

גליון הש"ס

גמ' וכי תטאת בחיבו לכרת. ע"ל דף נז ע"ב תד"ה ותבית: סם בקדשים קלים ק"ו לצפון. ע"ל דף נח ע"ב תד"ה טלי: תוס' ד"ה מה עולה ובו' הכל בר"פ. לעיל דף ב ע"ב ובר' תוס' שם ד"ה ולא:

שינויי נוסחאות

א) ל"ל רבא (ש"ס): ב) לחטאת ושני כבשים בני שנה לזבח שלמים הקישן הכתוב לחטאת מה כו' (ל"ל). וכנאמר כתה"ר לחטאת וגו': ג) ל"ל וכי דבר (ש"ס): ד) אלא אמר רבא (ל"ל ש"ס): ה) ואלא היקשא קמא למה לי אמר רבא מה חטאת (ש"ס): ו) ל"ל אינם נאכלים אלא לזכרי (ש"ס): ז) ל"ל קדש איקרי קדש קדשים לא איקרי (ל"ל וצ"ל). [וכן ס"מ אבל שם קדשי קדשים כלפנינו]: ח) נ"ל רבינא (בתוס' ד"ה ובר' דקיס): ט) [אי] לתרתי (ל"ל ודק). ונגלגין נ"ל כמיהם עם מ"ם: י) ל"ל ק"ל. וכן בס"ל (ש"ס ורוב כתה"ר): יא) נ"ל ת"ל ושחטו פתח אהל מועד לפני אהל מועד לפני אהל מועד (ש"ס): יב) ל"ל ליספל (ש"ס): יג) חטאת נאכלת וכו' ל"ל (בתה"ר ש"ס). (ויגלגלת מקנו אינה נאכלת): יד) כלן חסר דכות ראקשינן דרוע בשלה. לא יאכל אלא לזכרי כהונה. ואגן תנן המורם מהם כיוצא בהן כו' (ש"ס): טו) כתה"ר ודיו קדש קדשים. וכל"ל לתלן: טז) ל"ל מהיקשא הוא (ש"ס): יז) יצא. בין על העולה בין על החטאת בין את השלמים הראשה (כ"ר): יח) לו להיפסם ולשלוח שערו (ש"ס ובע"ז בבתה"ר): יט) כן הרי זה דרך (בתה"ר): כ) ל"ל ושוק שניתן לכהנים כשאר שלמים דהא איתקש תודה לשלמים כדאמרן דאא תודה תודת זבח השלמים (לעיל): כא) קדש: כב) ל"ל ובבית (ש"ס בתה"ר): כג) דהו דאי להחמיר לא איצטריך (ש"ס): כד) ל"ל אמרת (ש"ס בתה"ר): כה) תוכת כל מתקן (בתה"ר ש"ס): כו) וחדא בכבש וחדא בעז (בתה"ר ובע"ז ש"ס): כז) ילוף לה דמפיש לה (ש"ס): כח) כש"מ נוקף ת"ל אהל מועד כו' ות"ק לית ליה ק"ו דר' אליעזר דמה לקדשי קדשים שהם חמורים ולכך לא הוכשרו בהן שאר הרוחות. וכ"ה בכ"מ וש"כ כשם נלגון רש"י כ"ו: כט) לאקושי לתטאת דדרשינן כל"ל (שבה"ר): ל) כש"מ מוחק תיבות וכי תימא. וכן בכ"ר וכי: לא) וכם (דכתה"ר): לא) ני ש"מ דכיון. ולשיטתו נאות שלמי"ן: לב) ל"ל דמשלה (ש"ס ובע"ז):

שיטה מקובצת

א' הבי בבי איל נזיר נמי כו'. תימה אמאי לא קאמר לענין קדשי קדשים. ר"ל דהיא היא לגמרי כהיכא הי מעטים קבעי קדשים. ואדע מדמעטי בפנתן לסרי כהיכא מקדש איקרי כו'. ואי"ל לא מ"ל לי נבי אמאי אלמי ליטור הקשא דחטאת לענין תמלה. תיפוק ליה משום דהי קדשי קדשים מהיקשא דשלוחים ותמילא הי מהי כהיכא דהא בהא תליא. ר"ל מין דעולה נאי נה תמלה כמה סילבן ליכא לאיקלי ענין תמלה כשלמי ליטור מהיקשא דשלוחים כו' לענין. ותהו עיקר היקש דשלוחים הי דחטאת ונקוף. כ"ג לאחרי (ת פרריס): **קדש** איקרי. ר"ל הנגי שלמי נמר מין דכתיב לה' מתלן דכתיב קדש קדשים דמי. וקשה ר"ל למה לי היקשא דשלמי נמר לעולה לאחר הדר קדשי קדשים ליפוק ליה משום דכתיב לה'. ותירץ (מהרי) דלא מהני לה' אלא לאחר דלא מהי קודש ומפיק ליה מהיקשא לשאחו קדשי קדשים כו' הי מה ע"ש. ועיקר (המשנה) (המשנה) מיר דף מה ע"ש: **תודה** מה עולה בר אם לא נאסר הכ"ל בר"ש. לאחר מחר ומלמד הכיקש. ולעיטת דהטילה בתקלמה מקרא (ובל מס). ומתא דעיטת כתיב והאהל ואחיקקש בהיקש מור אחקקש אף בעיטת. ומאי לעיל דלא כתיב אלא ומאי אחר מקדש לעיל (שם ד"ה ומאי אלא). דלאחר היקש נמור אלא למנחה (מהרי"ן): **ד"ה** מה חטאת אינה ובו' הלכתא אינה. דחטאת מחמת